

Socialförvaltningens arbete mot heders- relaterat våld och förtryck

Socialförvaltningen
2021-2023

Dokumentinformation

Beslutshistorik

Godkänd av socialnämnden 2021-04-27 § 29

Giltighet

Gäller från och med 2021-05-01

Gäller till och med 2023-12-31

Förvaltarskap¹

Förvaltarskapet av handlingsplanen ligger inom ramen för förvaltningschefs ansvarsområde.

Uppföljning

Hur: Samordnare mot våld i nära relation ansvarar för uppföljning av resultatmål med stöd av enhetschefer.

När: Detta sker i slutet av varje verksamhetsår.

---

¹ Förvaltarskapet innebär ansvar för att:

- dokumentet efterlevs
- är tillgängligt
- följa eventuellt ändrade förutsättningar för dokumentet
- dokumentet följs upp och revideras
- dokumentet är aktuellt och uppdaterat

Innehåll

1. Inledning	4
1.1 Regler för handlingsplanen	4
1.2 Kvalitetssäkring	4
2. Syfte	5
3. Mål	5
3.1 Målgrupper	5
4. Hedersrelaterat våld och förtryck	5
4.1 Familjepyramiden	6
4.2 Hederskulturens våld	7
4.3 Religionens betydelse.....	7
4.4 Det svenska samhället som förstärkare av hedersförtryck.....	7
4.5 Tvångsgifte	8
4.6 Kvinnlig könsstympning	8
5. Ansvar och samverkan	8
5.1 Kommunens ansvar	9
5.2 Regionens ansvar.....	9
5.3 Polisens ansvar	10
5.4 Åklagarmyndighetens ansvar	10
6. Resultatmål	10
Källförteckning	13
Bilaga 1 – PATRIARK	14
Bilaga 2 – Skyddade personuppgifter	15
Sekretessmarkering.....	15
Skyddad folkbokföring	15
Fingerade personuppgifter	15

1. Inledning

Det finns få studier gällande omfattningen av hedersrelaterat våld och förtryck. Enligt en uppskattning av UNFPA (United Nations Population Fund) begås 5000 hedersmord varje år. WHO (World Health Organization) uppskattar att 39 000 flickor under 18 år gifts bort varje dag och att 700 miljoner av världens idag vuxna kvinnor giftes bort som barn. WHO uppskattar också att 125 miljoner flickor och kvinnor lever med konsekvenser av könsstympning (Länsstyrelsen Östergötland, 2018).

Hedersrelaterat våld och förtryck kan te sig på många olika sätt: fysiskt, psykiskt, sexualiserat eller genom andra våldstyper, precis som våld i nära relation generellt. Det inkluderar även könsstympning, påtvingad abort, tvångsgifte och påtvingat eller understött självmord (Kropp, Belfrage och Hart, 2013). Motivet till varför våldet utövas skiljer hedersrelaterat våld och förtryck från annat våld genom att grunden är att upprätthålla en familjs eller släkts heder. Hedern innehas framför allt av män men riskeras genom kvinnors och flickors faktiska eller påstådda beteende. Att bryta mot normerna inom en hederskontext ställer höga krav på individen och således också på samhället att ställa upp med stöd och skydd till den som utsätts.

1.1. Regler för handlingsplanen

Handlingsplanen ska godkännas av socialförvaltningens ledningsgrupp och fastställas av socialnämnden i Katrineholms kommun. Handlingsplanen följs upp och revideras vid behov i slutet av varje år. Versionsbeteckningen ska uppdateras och ändringen ska tydligt framgå i det reviderade dokumentet. Handlingsplanen ska vara känd och förankrad hos all personal i organisationen. Lämplig kommunikationskanal för detta är socialförvaltningens avdelningsmöten. Ansvariga för implementering av handlingsplanen är socialförvaltningens enhetschefer.

1.2. Kvalitetssäkring

För att säkerställa att socialförvaltningens verksamheter uppfyller de mål som handlingsplanen satt upp är kvalitetssäkringsarbetet viktigt. Kvalitetssäkring av denna handlingsplan sker genom att:

- Relationsvårdsteamet följer upp handlingsplanen i december varje år. Vid behov görs en revidering av handlingsplanen.

2. Syfte

Syftet med Socialförvaltningens handlingsplan är att anställda inom förvaltningen ska ha god kännedom om hedersrelaterat våld och förtryck. Kunskapen ligger till grund för att förebygga våldet och förhindra upprepning. De som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck ska ges adekvat stöd och hjälp utifrån behov. Kompetensen ska öka inom socialtjänsten, arbetet ska utvecklas, samordnas och genomföras i enlighet med lagstiftning och styrdokument.

3. Mål

Det övergripande målet är att hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra i Katrineholm. Våldsutsatta ska erbjudas råd, stöd och hjälp av god kvalitet. Genom samverkan och samarbete mellan myndigheter och organisationer ska arbetet utvecklas och resurserna användas optimalt.

Kunskaps- och kompetensnivån ska vara hög och anpassad till verksamheternas inriktning och innehåll. Detta gäller alla verksamheter inom socialtjänstens ansvarsområden.

3.1. Målgrupper

Handlingsplanens målgrupp är de vuxna kommuninvånare som är eller har varit utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck samt barn och ungdomar som upplever och/eller upplevt hedersrelaterat våld och förtryck.

4. Hedersrelaterat våld och förtryck

”Hedersrelaterat våld och förtryck, liksom mäns våld mot kvinnor generellt, har sin grund i kön, makt, sexualitet och kulturella föreställningar om dessa. När det gäller hedersrelaterat våld och förtryck är kontrollen av flickors och kvinnors sexualitet central och starkt knuten till kollektivet. I hederstänkandet står föreställningar om oskuld och kyskhet i fokus och familjens rykte och anseende ses som avhängigt flickors och kvinnors faktiska eller påstådda beteende. Detta förhållande kan vara mer eller mindre uttalat och kontrollen kan sträcka sig från vardagliga former av begränsningar i flickors och kvinnors liv som berör exempelvis klädval, socialt umgänge och rörelsefrihet till livsval som utbildning, jobb och giftermål och skilsmässa. I sin mest extrema form resulterar hederstänkandet i hot om våld, våld och dödligt våld.” (Skr. 2007/08:39).

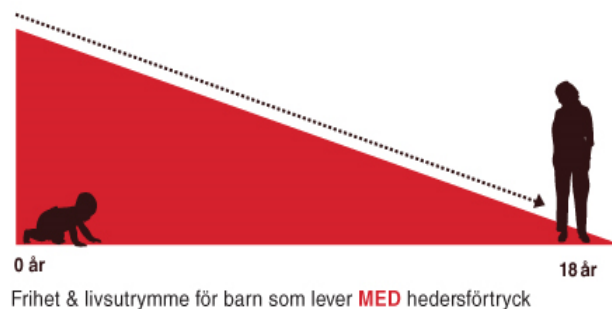
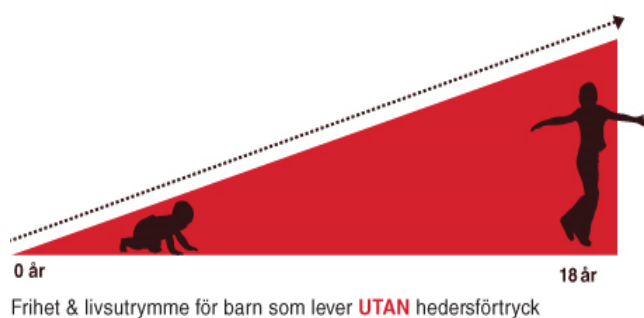
Att uppmärksamma hedersrelaterat våld och förtryck innebär inte att anse att våld i hederns namn är allvarigare än mäns våld mot kvinnor eller våld i nära relation generellt. Däremot har de som utsätts för hedersrelaterat våld särskilda behov som Socialförvaltningen behöver vara medveten om för att kunna tillgodose dessa. Alla måste bemötas som individer samtidigt som samhället måste våga se de strukturer som följer av en hederskontext. Socialförvaltningens ansvar att tillgodose behovet av stöd och hjälp för de som utsätts för våld kräver särskild kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck (Länsstyrelsen Östergötland, 2008).

4.1. Familjepyramiden

Familjer där hedersrelaterat våld och förtryck finns kan liknas vid en pyramid. Pyramiden har flera nivåer där pappan befinner sig i toppen och har den avgörande makten i familjen. Pappan är även familjens representant i kontakterna utåt. Flickorna återfinns längst ned i pyramiden. Män har generellt mer makt inom en hederskontext, något som också gör avtryck i barnuppfostran. Pojkar har således ofta mer frihet än sina systrar. Kvinnorna förväntas istället att ta ansvar för det obetalda hushållsarbetet samt för barnen (Länsstyrelsen Östergötland, 2008).

Familjepyramiden ingår även i en annan pyramid, släktpyramiden. Därigenom har familjens medlemmar ett ansvar att förhålla sig inte bara till den egna familjen utan också till andra släktingar. Familjen har därför ansvar över sina medlemmar och dess trygghet i fråga om ekonomi, värderingar och det sociala livet, något som i sin tur medför att den enskilda familjemedlemmen har få privata angelägenheter (ibid.).

Bilden nedan illustrerar hur det är att växa upp utom kontra inom en hederskontext. Utan hedersförtrycket har barn mindre frihet ju yngre de är och självbestämmandet ökar med åldern, barnen förbereds för ett självständigt vuxenliv och vuxnas inflytande minskar, något som överensstämmer med Föräldrabalken 6 kap. 1 § och 11 §. Inom en hederskontext minskar barns, i synnerhet flickors, självbestämmande med åldern och kontrollen ökar, individen underordnas kollektivet (dinarattigheter.se, 2018).

4.1.1. Den dubbla rollen – offer och förövare

Gränsen mellan offer och förövare är inte alltid så tydlig: pojkar som växer upp i en hederskontext kan ha i uppgift att kontrollera att deras kvinnliga familjemedlemmar följer normerna för ett hedersamt beteende. Att inte utöva kontrollen kan också vara förenat med våld. Även att uppleva våld i familjen, riktat mot andra familjemedlemmar, innebär en utsatthet som kan ha långtgående påverkan på det psykiska välmåendet (Socialstyrelsen, 2013).

4.2. Hederskulturens våld

Inom en hederskontext utgör kyskhet och oskuld centrala värden. Varje individ inom familjen bidrar till familjens heder men ansvaret är olika fördelat. Männens heder handlar framförallt om ekonomi och kontroll över familjen medan kvinnors heder främst är kopplad till sexualitet; kvinnan ska bevara sin oskuld till inträde i äktenskapet och således behöver kvinnor och mäns umgänge begränsas. Familjens rykte står ständigt på spel varför kontroll är nödvändigt för att undvika ryktesspridning som skadar familjen/släktens heder. Alla drabbas av vanäran vilket leder till att samtliga i familjen uppstår ett ansvar för varandras beteende. Om kvinnan/flickan anses ha dragit skam över familjen behöver felsteget rättas genom straff socialt eller fysiskt. Förövaren/na å sin sida uppmuntras eller tvingas till att utföra bestraffningen som sanktioneras och/eller planeras av kollektivet (Länsstyrelsen Östergötland, 2008; Socialstyrelsen, 2013).

4.2.1. HBTQ-personer och särskild utsatthet

HBTQ-personer är en särskilt utsatt grupp relaterat till hedersrelaterat våld. Inom en hederskontext är heterosexualitet den enda tänkbara sexualiteten vilket leder till att de som avviker från detta riskerar att utsättas för våld eller exkluderas ur familjen. Även en normbrytande könsidentitet är otänkbar i dessa sammanhang. HBTQ-personer riskerar att utsättas för omvändelseförsök genom att träffa en religiös ledare i ursprungslandet eller genom bortgifte med någon av motsatt kön. Att växa upp med dessa normer kan också leda till att synen på HBTQ-personer som sjuka internaliseras hos de som bryter mot normerna (Socialstyrelsen, 2013).

4.3. Religionens betydelse

Forskning på hedersrelaterat våld och förtryck visar att det inte finns någon koppling till någon specifik religion (NCK, 2011). Ibland använder utövarna av våld i heders namn religion som ursäkt men forskning visar att hedersrelaterat våld är rotat i kulturella, moraliska och sociala traditioner och har samband med en konservativ syn på könsroller (Kropp, Belfrage och Hart, 2013).

4.4. Det svenska samhället som förstärkare av hedersförtryck

Att flytta till ett nytt land medför många svårigheter, särskilt för familjer med bakgrund i en starkt patriarkal och konservativ kontext som flyttar till Sverige där individer har starka rättigheter. Att komma till något annorlunda kan leda till att behovet av att bevara den egna gruppens identitet växer. Det kan även leda till förändringar i maktbalansen inom familjen, då barn ofta lär sig språket snabbare och har lättare att integreras i samhället

genom skolan. Då fäder tidigare haft rollen som ansiktet utåt för familjen samt att de vuxna blir beroende av barnens språkkunskaper i relation till myndigheter kan föräldrarnas förlust av auktoritet leda till restriktioner som inte varit nödvändiga i ursprungslandet. Även att barnen blir mer medvetna om sina rättigheter kan leda till att föräldrarnas behov av kontroll ökar. Utöver den egna familjen kan den utökade familjen, utomlands och i Sverige, också kräva att familjen ska bevara traditioner och värderingar för att inte medföra ryktesspridning som skadar hedern (Länsstyrelsen Östergötland, 2008).

4.5. Tvångs gifte

Äktenskap ska ingås med fri vilja av båda parter och parterna behöver vara över 18 år för att det ska vara lagligt i Sverige. Med äktenskap menas även informella äktenskap, så som traditionella och religiösa där parterna anses ha skyldigheter och rättigheter gentemot varandra. Vileledande äktenskapsresa en brottslig handling samt att planera inför ett tvångs gifte. Tvångsäktenskap samt barn- och kusinäktenskap är viktiga komponenter för att bevara oskuldsnormer och upprätthålla kollektivets heder. Både pojkar och flickor är utsatta för tvångs gifte i liknande utsträckning (Schlytter och Rexvid, 2016).

4.6. Kvinnlig könsstympning

"Med kvinnlig könsstympning avses ingrepp som innebär att större eller mindre delar av de yttre kvinnliga könsorganen avlägsnas eller skadas utan att det finns någon medicinsk grund för ingreppet." (Socialstyrelsen 2013:21). Orsakerna till att könsstympning utförs är olika, i vissa områden används religion som en anledning, i andra ses övergreppet som en initiationsrit som ingång till vuxenvärlden samt att könsstympning används för att minska kvinnlig sexualdrift. Gemensamt för de som utövar könsstympning är att det sker inom kvinnornas sfär: det är främst kvinnor som upprätthåller traditionen i form av planering och beslut samt att många kvinnor utför övergreppet. Av stor vikt för könsstympningens förekomst är det sociala trycket att upprätthålla hedern genom oskuld och renlighet. Det finns även familjer som tar avstånd från traditionen (NCK, 2011). I Sverige är könsstympning olagligt (Socialstyrelsen, 2013).

Inom forskningen finns det olika uppfattningar om huruvida könsstympning ska ses som en del i hedersrelaterat våld och förtryck (Socialstyrelsen, 2013). Katrineholms kommun har valt att inbegripa könsstympning i sitt arbete mot våld i hederns namn i enlighet med Länsstyrelsen i Östergötland som har regeringsuppdrag att arbeta riktat mot hedersrelaterat våld och förtryck.

5. Ansvar och samverkan

Polisen, åklagaren, brottsoffermyndigheter, kriminalvården, socialtjänsten och sjukvården samt länsstyrelsen har särskilt ansvar att bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck. Även andra aktörer och ideella organisationer, t.ex. kvinnojouren har en viktig roll i detta arbete.

Behovet av kunskap om hedersrelaterat våld och dess förtecken är av stor vikt hos alla myndigheter som kommer i kontakt med de som utsätts. Om ärendet inte hanteras varsamt kan det få allvarliga konsekvenser och därför krävs goda kunskaper och bra rutiner. I FN:s resolution 55/66 om avskaffande av brott mot kvinnor i hederns namn, fastslår att en bristande förståelse av grundorsakerna till mäns våld mot kvinnor och brott i hederns namn förhindrar möjligheterna att motverka våldet (FNs generalförsamling, 2001).

5.1. Kommunens ansvar

Kommunen har det yttersta ansvaret för att alla som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver (2 kap. 2 § SoL), såsom omsorg, vård och service, upplysningar, råd, ekonomisk hjälp och annat bistånd (3 kap. 1 § SoL).

Socialtjänstens ansvar regleras i Socialtjänstlagen (2001:453) (SoL). Det är en ramlag som ger kommunerna relativt stor frihet att anpassa verksamheten efter de lokala förutsättningarna. Den 1 juli 2007 skärptes socialtjänstlagen i syfte att tydliggöra kommunens ansvar för att ge stöd och hjälp till brottsoffer (5 kap. 11 § socialtjänstlagen). Ändringarna innebär att kommunen särskilt ska beakta att våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld kan vara i behov av stöd och hjälp. Barnkonventionen har blivit svensk lag vilket förstärker barns rättigheter och detta behöver beaktas i alla avseenden.

En grund för socialtjänstens arbete är principen om människors lika värde och allas rätt till trygghet, vård och omsorg. De övergripande mål och grundläggande värderingar för socialtjänsten regleras i portalparagrafen 1 kap. 1 § SoL.

För att bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck infördes nya lagar från 1 juli 2020. Aktuell förändring för Socialförvaltningen är att det infördes i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU, ett utreseförbud som ska skydda barn från att föras utomlands i syfte att ingå barnäktenskap eller att könsstympas (Prop 2019/20:13).

5.1.1. Relationsvåldsteamet

Socialförvaltningens öppenvård har ett relationsvåldsteam där insatser riktade till våldsutsatta barn och vuxna samordnas. Relationsvåldsteamet samordnar även Socialförvaltningens övergripande arbete kring våld i nära relation vilket omfattar förvaltningens handlingsplaner, förvaltningsövergripande kompetensutveckling och omvärldsbevakning. Relationsvåldsteamet samordnar även ett hedersteam med representanter från stora delar av förvaltningen för att arbeta med frågan.

5.2. Regionens ansvar

Hälso- och sjukvårdens ansvar är att upptäcka och identifiera våld i nära relation. Hela sjukvården kan komma i kontakt med personer som utsatts för våld, exempelvis akutvården, kvinnokliniken, psykiatrin, barnmorskemottagningen och familjeläkarmottagningarna. Sjukvårdens personal har ansvar för att känna igen, förstå våldet samt informera om möjligheten till stöd hos Relationsvåldsteamet.

Regionen har program för sjukvårdens arbete med personer utsatta för våld i nära relation. Det har även ett handlingsprogram till stöd vid misstanke om barn som far illa.

Gemensamt för dessa är att öka kunskapen och förbättra beredskapen kring kvinnor och barn som utsätts för våld.

Regionen kan vara behjälpligt med att dokumentera skador hos våldsutsatta. Personal har även ett ansvar att ställa frågan om våldsutsatthet i anamnesen samt anmäla oro för barn enligt 14 kap. 1 § SoL.

Det förekommer att unga kvinnor söker hjälp hos vården för att få ett så kallat "oskuldssintyg" eller för att de känner en oro på grund av press att blöda på bröllopsnatten utifrån myten om mödomshinnan och därför vill genomgå en operation för att konstruera en hinna. Då vården under inga omständigheter kan tillmötesgå önskemål gällande intyg eller operation är det viktigt att möta upp kvinnornas oro och bekräfta dem i sina rättigheter.

5.3. Polisens ansvar

Många brott, allt från ofredande till mord, kan vara aktuella. Utöver andra våldsbrott är även äktenskapstvång, vilseledande till tvångsäktenskapsresa och könsstympning brott kopplade till hedersrelaterat våld. Även försök, förberedelse, stämpling samt underlåtenhet att avslöja eller förhindra brott är straffbart, detta gäller även om brotten begås utanför Sveriges gränser. Polisen har också ett ansvar att utreda hedersrelaterat våld och förtryck skyndsamt för att minska risken för represalier mot utsatta. Polisen har också ansvar att rapportera oro för barn som far illa enligt 14 kap 1 § SoL samt att informera de som utsatts för möjligheterna till stöd inom Relationsvårdsteamet.

5.4. Åklagarmyndighetens ansvar

Åklagarens ansvar inbegriper att leda polisens brottsutredning, fatta beslut om åtal ska väckas samt att föra talan i domstol. Åklagaren har även ett ansvar att förmedla information gällande utredning samt varför utredning läggs ned samt om möjliga skadeståndsanspråk. Brott relaterade till hedersrelaterat våld och förtryck faller under allmänt åtal.

6. Resultatmål

Vision: Ingen ska utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck.

Delmål: Att alla som arbetar på socialförvaltningen ska ha kunskap kring hedersrelaterat våld och förtryck.

Resultatmål	Aktivitet	Ansvarig	Tidsram
Socialnämnden ska implementera handlingsplanen i organisationen.	Gå igenom handlingsplanen på APT på respektive enhet	Enhetschefer	2023
All personal ska ha god kompetens gällande	All personal ska få grundläggande utbildning rörande	Relationsvårdsteamet	Kontinuerligt

hedersrelaterat våld och förtryck	hedersrelaterat våld och förtryck		
Det ska finnas uppdaterade rutiner inom alla arbetsgrupper rörande att fråga klienter och/eller uppmärksamma och bemöta hedersvåld	Arbetsgrupperna ansvarar för att regelbundet se över sina rutiner	Enhetschefer för respektive arbetsgrupp	Kontinuerligt
Att det ska finnas personal med kompetens att genomföra riskbedömningar enligt standardiserade metoder	När kompetensbortfall sker ska det kompenseras genom adekvat utbildning.	Relationsvåldsteamet	Kontinuerligt
All personal inom Socialförvaltningen ska hålla sig ajour med kunskapsläget, rutinerna samt juridiska förändringar	Deltagarna i hedersteamet ska förmedla det som delges på möten till respektive arbetsgrupp	Relationsvåldsteamet	Kontinuerligt
All personal ska ha god kompetens kring vad skyddade uppgifter innebär	All personal ska få grundläggande kompetens rörande skyddade uppgifter	Enhetschefer	Kontinuerligt

Delmål: Barn i familjer där hedersrelaterat våld och förtryck förekommer ska särskilt uppmärksammas och erbjudas stöd och hjälp på Socialförvaltningen.

Resultatmål	Aktivitet	Ansvarig	Tidsram
Barn och ungas behov av skydd och stöd ska bedömas enligt kvalitetssäkrade metoder	Vid förhandsbedömning ska det finnas uppdaterade rutiner angående kontakt med vårdnadshavare. Utredning ska göras enligt vedertagna metoder.	Myndighet barn Enhetschef	Kontinuerligt
Barn och unga ska erbjudas stöd utifrån behov	Socialekreterare som arbetar med barn ska ha kännedom om de insatser som erbjuds av familjeteamet och ungdomsenheten	Myndighet barn Förebyggande och resursenheten Enhetschefer	Kontinuerligt
Barn och unga ska erbjudas trappansamtal	Genomföra insatsen	Familjeteamet	Kontinuerligt

Delmål: Personer som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck ska få ett gott bemötande av kompetent personal och erbjudas ett samlat stöd och skydd utifrån sina behov.

Resultatmål	Aktivitet	Ansvarig	Tidsram
Våldsutsatta erbjuds akut adekvat skydd utifrån deras våldsutsatthet	Genomföra riskbedömning, vid behov ska skyddat boende erbjudas	Vuxenhandläggare, ekonomiskt bistånd om det är aktuellt med ekonomiskt stöd	Kontinuerligt
Våldsutsatta erbjuds behovsanpassat stöd enskilt eller i grupp	Bedömning av insats görs i samråd med vuxenhandläggare, vid biståndsinsats. Vid öppet intag gör Relationsvårdsteamet den bedömningen.	Relationsvårdsteamet	Kontinuerligt

Delmål: Information om mänskliga rättigheter och svensk lagstiftning till människor som tillhör riskgrupper för att utsättas respektive utöva hedersrelaterat våld och förtryck.

Resultatmål	Aktivitet	Ansvarig	Tidsram
Att människor tillhörande riskgrupper ska ha kunskap om deras rättigheter och skyldigheter samt möjligheterna att söka stöd	Utarbeta samarbete med samhällsinstanser som möter målgruppen samt hålla regelbundna föreläsningar	Relationsvårdsteamet	2023

Övrigt

Resultatmål	Aktivitet	Ansvarig	Tidsram
Undersöka om det finns adekvata insatser till utövare	Omvärldsbevakning och söka kunskap hos verksamheter med gedigen erfarenhet av arbete mot heder.	Relationsvårdsteamet	2023
Upprätthålla samverkan med andra förvaltningar, myndigheter och frivilligorganisationer	Samverkansmöten två gånger per termin	Relationsvårdsteamet	Kontinuerligt
Delta i LAG mot könsstämpning	Samverkansmöten två gånger per termin	Relationsvårdsteamet	Kontinuerligt
Öka kompetensen om hedersrelaterat våld och förtryck i nämnden	Boka in ett tillfälle för kompetensutveckling.	Förvaltningschef	2023

Källförteckning

FNs generalförsamling (2001). Resolution 55/66. *Working towards the elimination of crimes against women committed in the name of honour.*

Länsstyrelsen Östergötland (2008). *Våld i heders namn: handbok för skola och socialtjänst om skyldigheten att se och hjälpa utsatta.* ([2. rev. uppl.]). Linköping: Länsstyrelsen Östergötland.

Nationellt centrum för kvinnofrid (2011). *Kvinnlig omskärelse/könsstympning i Sverige: en kunskaps- och forskningsöversikt.* (1. uppl.) Uppsala: Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK), Uppsala universitet.

Prop 2019/20:13. *Ökat skydd mot hedersrelaterad brottslighet.*

Schlytter, Astrid & Rexvid, Devin (2016). *Mäns heder: att vara både offer och förövare.* 1. uppl. Lund: Studentlitteratur

Skr. 2007/08:39 *Handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck och våld i samkönade relationer.*

Socialstyrelsen (2013). *Vänd dem inte ryggen: utbildningsmaterial om hedersrelaterat våld och förtryck.* Stockholm: Socialstyrelsen.

Bilaga 1 – PATRIARK

PATRIARK är ett evidensbaserat riskbedömningsinstrument utarbetat av fil.dr. P. Randall Kropp, fil.dr. Henrik Belfrage och fil.dr. Stephen D. Hart. Instrumentet är särskilt framtaget för att bedöma hot- och riskbild när det kommer till hedersrelaterat våld. Även PATRIARK är uppdelad i tre delar:

1. Typ av hedersrelaterat våld: bedömaren ska undersöka våldsutövarens motiv och hur våldet har sett ut, huruvida våldet har ökat i frekvens över tid etc.
2. Psykosociala problem: våldsutövarens status i samhället samt psykiska och fysiska mående beskrivs.
3. Sårbarhetsfaktorer hos offret: här undersöks den våldsutsattas grad av ambivalens, livssituation samt motivation att ta emot stöd och hjälp.

Utföraren av riskbedömningen ska även ge förslag på potentiella riskscenarion och hur riskerna ska hanteras.

Bilaga 2 – Skyddade personuppgifter

Individer som är utsatta för hot kan i vissa fall få skyddade uppgifter, vilket bl.a. innebär att deras namn och adresser är skyddade i folkbokföringsregistret. Det finns tre typer av skyddade personuppgifter, eller skyddad identitet som det också kallas genom sekretessmarkering, skyddad folkbokföring och fingerade personuppgifter.

Sekretessmarkering

En sekretessmarkering är den lägre graden av skyddade uppgifter. En sekretessmarkering är administrativ åtgärd som gör det svårare att ta del av ens personuppgifter i folkbokföringsregistret, där alla personuppgifter omfattas. Sekretessmarkeringen fungerar som en varningssignal för Skatteverket och andra myndigheter om att en prövning ska göras innan några uppgifter lämnas ut. Det innebär att det inte är en absolut sekretess

Skyddad folkbokföring

Skyddad folkbokföring innebär ett starkare skydd än en sekretessmarkering. Detta innebär att en individ kan vara folkbokförd i en gammal kommun även om denna har flyttat därifrån eller i en annan kommun där personen inte har haft någon anknytning till. De gamla adressuppgifterna tar bort och den nya adressen registreras inte i folkbokföringen, och sprid därmed aldrig till andra myndigheter. En adress till Skatteverket registreras dit personer med skyddad folkbokföring får sin post. Uppgifter om skyddade uppgifter skickas till andra myndigheter och annan samhällsservice, vilket innebär att dessa insatser får kännedom om personers skyddade folkbokföring.

Fingerade personuppgifter

När en individ är utsatt för särskilt allvarlig brottslighet där denna hotas till sitt liv, dess hälsa eller frihet kan man få fingerade personuppgifter. Detta innebär att en person får nya identitetsuppgifter, till exempel ett nytt namn och ett nytt personnummer.